

Державні закупівлі за передоплатою: важливі нюанси та помилки замовників

Як 2014 рік, так і перша половина 2015 року стали плідними для законодавства у сфері державних закупівель. Окрім нової редакції Закону України «Про здійснення державних закупівель», було прийнято ряд підзаконних нормативних актів та офіційних роз'яснень Уповноваженого органу, чим внесено цілу низку змін до порядку здійснення державних закупівель.

Одним з таких нормативно-правових актів є Постанова Кабінету Міністрів України «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 23.04.2014 р. № 117 (далі — Постанова № 117), яка надає можливість розпорядникам бюджетних коштів та одержувачам бюджетних коштів у договорах про закупівлю товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти передбачати попередню оплату.

На сторінці 41 журналу «Радник в сфері державних закупівель» № 6 (45) за червень 2015 року було вкотре вже повідомлено про розширення переліку товарів і послуг, які можуть закуповуватися за попередньою оплатою.

Нерідко читачі нашого журналу ставлять запитання щодо порядку та особливостей здійснення правомірної закупівлі за умовами попередньої оплати. Деякі з них розглянемо в даній статті.

Запитання № 1:

«Підкажіть, будь ласка, відповідь. Чи має право підприємство в договорі про закупівлю вже використовуюваного рухомого складу за кошти, виділені рішенням міської ради, передбачити попередню оплату на строк до трьох місяців? В яких випадках підприємство може передбачити таку попередню оплату? Чи необхідне рішення міської ради про надання дозволу на попередню оплату?»

Відповідь:

— Згідно з ч. 2 ст. 40 Закону України «Про здійснення державних закупівель» (далі — Закон), у разі здійснення закупівлі за рахунок коштів Державного бюджету України і місцевих бюджетів замовник має право передбачати в договорах про закупівлю здійснення попередньої оплати відповідно до вимог бюджетного законодавства.

Відповідно до п. 1 Постанови № 117 розпорядники бюджетних коштів та одержувачі бюджетних коштів у договорах про закупівлю товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти можуть передбачати відповідно до належним чином оформленого рішення головного розпорядника бюджетних коштів попередню оплату. Надалі надається вичерпний перелік

товарів, робіт, послуг із зазначенням термінів їх попередньої оплати.

Враховуючи вказане, одержувачі бюджетних коштів мають право на попередню плату за товари, роботи і послуги. Проте необхідно виконати ряд умов.

По-перше, **головний розпорядник повинен** надати відповідне рішення. Рішення головного розпорядника бюджетних коштів може бути оформлене як у вигляді розпорядження, так і у вигляді наказу, складеного в довільній формі, тощо.

По-друге, у **договорі** про закупівлю необхідно **передбачити розмір передоплати та граничний термін постачання товару**. Термін, на який може здійснюватися передоплата за товари, роботи і послуги, за загальним правилом **не може виходити за межі поточного бюджетного періоду (31 грудня)**.

Запитання № 2:

«Замовник провів процедуру закупівлі та зазначив у документації конкурсних торгів про можливість попередньої оплати робіт відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 1404 від 09.10.2006 «Питання попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» (далі — Постанова № 1404), яка втратила чинність. Вказувати в договорі про закупівлю Постанову № 1404 відповідно до документації конкурсних торгів чи посилатися на Постанову № 117?»

Відповідь:

— Якщо посилання на Постанову № 1404 було зроблене саме в істотних умовах договору про закупівлю за державні кошти, то така умова має бути дослівно перенесена безпосередньо і в сам договір про закупівлю. Проте замовник має право доповнити даний пункт договору додатковою умовою, в якій може зазначити, що Постанова № 1404 втратила чинність на підставі набрання чинності Постановою № 117, а тому сторони зобов'язані керуватися такою Постановою до повного виконання зобов'язань за укладеним договором. У разі якщо посилання на Постанову № 1404 було зроблено в інших умовах документації конкурсних торгів, то замовник не зобов'язаний зміст таких умов зазначати в тексті договору про закупівлю за державні кошти та має вказувати чинну на момент підписання договору Постанову, а саме Постанову № 117.

Запитання № 3:

«Чи можна в істотних умовах договору про закупівлю, визначених документацією конкурсних торгів, передбачити оплату за фактом виконання договору, а після підписання змінити на передоплату?»

Відповідь:

— Згідно з частиною 5 статті 40 Закону, умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, визначених цією статтею.

Пропозиція учасника повинна містити документ, що підтверджує згоду учасників на виконання істотних умов договору, визначених замовником у документації конкурсних торгів.

Якщо пропозиція учасника-переможця торгів разом з умовами документації конкурсних торгів не містить умови попередньої оплати, то і до договору включати такі умови — неправомірно.

Передплата періодичних видань — правомірна

Також у кінці кожного року виникає запитання з приводу того, що окремі органи Держказначейства відмовляються реєструвати договір на передплату журналу «Радник в сфері державних закупівель».

Проте відповідно до абзацу 2 пункту 5 частини 1 Постанови № 117 розпорядники бюджетних коштів та одержувачі бюджетних коштів у договорах про закупівлю товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти можуть передбачати відповідно до належним чином оформленого рішення головного розпорядника бюджетних коштів попередню оплату лише в разі закупівлі: на строк не більше одного року періодичних видань.

Тож у межах одного року всі розпорядники бюджетних коштів мають право здійснювати 100-відсоткову попередню оплату за закупівлю всіх періодичних видань.

Перелік товарів, робіт і послуг, що можуть закуповуватися за попередньою оплатою

Строк для здійснення передоплати	Перелік товарів, робіт і послуг, щодо закупівлі яких може застосовуватися передоплата, станом на 26.06.2015:
Не більше одного місяця	послуги пошти та зв'язку;
Не більше одного місяця	санаторно-курортні послуги для окремих категорій осіб, які мають право на їх придбання відповідно до законодавства;
Не більше одного місяця	послуги з енергопостачання;

Не більше одного місяця	товари, роботи і послуги, пов'язані з організацією та проведенням офіційних державних та міжнародних заходів, з'їздів, конференцій, а також виборів і референдумів;
Не більше одного місяця	транспортні послуги з авіаперевезень та залізничних перевезень;
Не більше одного місяця	послуги, що надаються спеціалізованими санітарними автомобілями екстреної медичної допомоги;
Не більше одного місяця	технічні та інші засоби реабілітації, у тому числі вироби підвищеної функціональності за технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, послуги з їх післягарантійного ремонту;
Не більше одного місяця	путівки до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку для дітей, які потребують особливої соціальної уваги і підтримки, та дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення;
Не більше одного місяця	транспортно-експедиторські послуги, пов'язані із перевезенням національного контингенту України за межами її території залізничним, морським та автомобільним транспортом;
Не більше одного місяця	бронежилети (панцирний жилет), шоломи кулезахисні, інше речове майно та пально-мастильні матеріали для потреб Збройних сил, інших військових формувань, правоохоронних органів, органів цивільного захисту, Державної служби зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту у 2014 році, якщо розмір такої оплати не перевищує 30 відсотків їх вартості;
Не більше одного місяця	інші товари вартістю не більш як 100 тис. гривень;
Не більше одного місяця	інші роботи і послуги, якщо розмір такої оплати не перевищує 30 відсотків їх вартості
Не більше двох місяців	санаторно-курортні послуги для інвалідів із захворюванням нервової системи (з наслідками травм і захворюваннями хребта та спинного мозку), які мають право на їх придбання відповідно до законодавства;
Не більше двох місяців	товари, роботи і послуги для потреб Збройних сил та інших військових формувань, пов'язаних з відновленням озброєння та військової техніки у 2014 році, якщо розмір такої оплати не перевищує 50 відсотків їх вартості

Не більше трьох місяців	роботи із нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту та технічного переоснащення, придбання основних засобів і житла;
Не більше трьох місяців	науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;
Не більше трьох місяців	роботи зі створення, виготовлення літературних, художніх та інших творів;
Не більше трьох місяців	товари, роботи і послуги, що мають тривалий цикл виробництва (більше трьох місяців) та/або технічною специфікацією щодо яких встановлено спеціальні вимоги до технічних характеристик предмета закупівлі (процесу виробництва), які відрізняються від міжнародних або національних стандартів, норм та правил;
Не більше трьох місяців	програмне забезпечення (програмні продукти, зокрема ліцензійні примірники комп'ютерних програм, інформаційні продукти, інформаційні системи та комплекси, бази даних) та роботи з його створення;
Не більше трьох місяців	товари, роботи і послуги в нерезидентів України, якщо вони не виробляються (не надаються) в Україні;
Не більше трьох місяців	вакцини для профілактичних щеплень тварин;
Не більше трьох місяців	медичне обладнання та санітарні автотранспортні засоби для забезпечення закладів охорони здоров'я згідно з державними програмами і заходами програмного характеру;
Не більше трьох місяців	товари і послуги, пов'язані з організацією та проведенням навчально-тренувальних зборів і спортивних змагань за кордоном, міжнародних спортивних змагань в Україні, якщо здійснення попередньої оплати передбачено регламентними документами міжнародних спортивних організацій;
Не більше трьох місяців	марки акцизного податку для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів;
Не більше трьох місяців	товари, роботи і послуги відповідно до програм Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні;

Не більше трьох місяців	бронежилети (панцирний жилет), шоломи кулезахисні, інше речове майно, продукти харчування, посуд і технологічне обладнання, що використовується для забезпечення харчування військовослужбовців, пально-мастильні матеріали для потреб Збройних сил, інших військових формувань, правоохоронних органів, органів цивільного захисту, Державної служби зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту у 2015 році, якщо розмір такої оплати не перевищує 50 відсотків їх вартості
Не більше трьох місяців	вироби підвищеної функціональності за технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, їх післягарантійний ремонт та заміна приймальної гільзи (куксоприймача)
Не більше шести місяців	пожежно-рятувальна техніка;
Не більше шести місяців	обладнання для створення центру із застосування ПЕТ-технології з метою раннього виявлення онкологічних захворювань;
Не більше шести місяців	науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи з розроблення та виготовлення ракетно-космічної техніки;
Не більше шести місяців	товари і послуги, пов'язані з виготовленням та розміщенням на телевізійних каналах (у телепрограмах) рекламних відеороликів, що пропагують військову службу за контрактом;
Не більше шести місяців	обладнання та матеріали для будівництва атомних, гідроакумулюючих, вітрових електростанцій та магістральних електричних мереж, а також технологічного та гірничо-шахтного обладнання для будівництва підприємств уранодобувної промисловості;
Не більше шести місяців	товари, роботи і послуги, пов'язані з виробництвом національних фільмів;
Не більше шести місяців	матеріали і устаткування, необхідні для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій із заміни світильників на основі ламп розжарювання на світильники на основі LED-технологій;
Не більше шести місяців	роботи з капітального ремонту, пов'язані з реалізацією проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій;
Не більше шести місяців	роботи з будівництва інженерних споруд з метою зміцнення обороноздатності держави;
Не більше шести місяців	лікарські засоби і вироби медичного призначення

Розпорядники бюджетних коштів та одержувачі бюджетних коштів здійснюють попередню оплату тільки тих товарів, робіт і послуг, що, згідно з договорами про закупівлю, передбачається поставити, виконати і надати протягом поточного бюджетного періоду, крім:

витрат, пов'язаних з підготовкою та забезпеченням участі України у 2015 році у Венеціанському бієнале сучасного мистецтва;

матеріалів і устаткування, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій із заміни світильників на основі ламп розжарювання на світильники на основі LED-технологій;

робіт з капітального ремонту, пов'язаних з реалізацією проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій;

обладнання і устаткування, необхідних для реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій із заміни ліфтів у житлових будинках та закладах соціальної сфери;

товарів, робіт і послуг, виробництво яких має довготривалий цикл, а саме: вакцин для профілактичних щеплень людей і тварин, лікарських засобів і виробів медичного призначення, медичного обладнання та санітарних автотранспортних засобів для забезпечення закладів охорони здоров'я згідно з державними програмами і заходами програмного характеру;

товарів, робіт і послуг, пов'язаних з виробництвом національних фільмів, яке не завершено станом на 1 листопада 2014 р.;

а також робіт з будівництва інженерних споруд з метою зміцнення обороноздатності держави, запровадження паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм для виїзду за кордон.

Під час закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення з метою виконання завдань для відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави в умовах особливого періоду, надзвичайного стану та в період проведення антитерористичної операції розпорядники бюджетних коштів можуть здійснювати попередню оплату зазначених товарів, робіт і послуг згідно з договорами про закупівлю на умовах, які визначаються розпорядниками бюджетних коштів, виходячи з необхідності задоволення нагальних потреб, наявності фінансування витрат та обґрунтування проведення такої оплати постачальниками товарів, виконавцями робіт,

надавачами послуг.

Тобто при виникненні необхідності передбачити в договорі про закупівлю умову про попередню оплату замовник насамперед має з'ясувати, чи визначено такий предмет закупівлі в Постанові № 117. Якщо визначено, то на який строк можлива така передоплата. Далі він має отримати рішення головного розпорядника бюджетних коштів про погодження на таку передоплату та передбачити умову попередньої оплати в істотних умовах договору про закупівлю, визначених документацією конкурсних торгів.